

Fra: Inge Even Danielsen <faemundensijte@gmail.com>

Sendt: 30. april 2025 11:58

Til: Trollstøl Silje <Silje.Trollstol@lmd.dep.no>

Emne: Fwd: Uttalelse Salåkinna-Håmmålfjell

You don't often get email from faemundensijte@gmail.com. [Learn why this is important](#)

Vennlig hilsen for

Fämunden Sijte

----- Forwarded message -----

Fra: Inge Even Danielsen <faemundensijte@gmail.com>

Date: søn. 27. apr. 2025 kl. 22:39

Subject: Uttalelse Salåkinna-Håmmålfjell

To: <Silje.Trollstol@dep.no>, Brandsfjell Lars Aage <larsaage@roros.net>

Uttalelse - mandat for konsekvensutredning av Håmmålsfjellet-Sålekinna som vinterbeite for Fovsen Njarke

Det vises til LMD sitt brev av 5. mars 2025 hvor departementet ønsker innspill til forslag for mandat for konsekvens utredning av Håmmålsfjell-Sålekinna som vinterbeite for Fovsen Njarke.

Området som foreslås ligger nært opp til Faemunden sijte som er vinterbeitedistrikt for Saanti- og Gåebrien sijte. Det har medført at rein tilhørende Faemunden sijte tidvis har beitet innen området. Saanti sijte har også brukt området i perioder med vanskelige beiteforhold på etterjulsvinteren.

Områdene Håmmålsfjellet og Sålåkinna var gamle samiske hevdvunne bruksområder lenge før Røros Kobberverk ble etablert i 1644. Som følge av etableringen av Kobberverket kom det blant annet kølbrennere og annet folk som arbeidet for Kobberverket. Det førte til at de første bygdelagene oppsto i dalstrøkene rundt fjellpartiet fra Os og Tolga. Samene var i alene om å bruke disse områdene. Ettersom Kobberverket med påfølgende jordbruk ekspanderte mer og mer og kom i konflikt med samene og deres reindrift, begynte reineierne med å bygsle disse områdene for å sikre seg mot den økende bondebefolkning. I 1663 ble det på tinget på Tynset behandlet en anmeldelse fra samer for overfall og tyveri begått av en rekke bønder. I forbindelse med saken kom det fram at samene Torkell Mortenssøn, som

holdt til på østsiden av Glomma bygslet Håmmålsfjellet. Fra 1743 bygslet fire navngitte samer et større område vest for Femund i Sålåkinnområdet. Bygselen ble fornyet flere ganger. Siste gang bygselseddelen ble fornyet i 1811 får samene den på livstid. De prøvde også i 1800 å få kjøpe disse områdene for 80 riksdaler.

I flere saker som gjaldt på å fordrive og jage samene bort fra disse områdene var skoginspektør Nicolai Hersleb Ramm en sentral skikkelse. I et brev av 2. april 1800 til det Nordenfjeldske Bergamt utdyper han sine tanker omkring hvordan samene skal fordrives: Niels og Jonas Andersssøner har ved kongelig Byxel forsikret seg varigt Ophold paa fjeldene imellom Røraas, Rendalen, Glommen og Femundsøen, saa ser jeg ikke hvorledes disse herfra kan fordrives, uden de skulle være at formaae til, godvillig at trekke hen til andre Egne, hvilket jeg ofte forgjeves har forsøgt at overtale dem til. Dette brevet ble skrevet drøye sju måneder før Rentekammeret avsto søknaden om kjøp av bygseleieendommene. Samme dag som samene fikk avslag på søknaden sin, ble Ramm i eget brev orientert om Rentekammerets vedtak.

Disse områdene er gamle samiske hevdvunne bruksområder som ble stjålet fra oss og som våre forfedre ble fordrevet og jaget fra med myndighetenes velsignelse uten at samene fikk prøve det rettslig. Det var med hjelp av Yngvar Nielsens feilaktige innvandringsteori og som var et bestillingsverk, opprettelse av Lappekommisjon uten deltagelse av samer i den, opprettelse av Felleslappeloven av 1883 med inndeling av reinbeitedistrikt der gamle samiske hevdvunne bruksområder falt utenom, tilleggslappeloven av 1897 der det ble gitt forbud med å drive reindrift utenfor reinbeitedistrikt, det norske rettsapparat med feilaktig historie og rettsoppfatning og norske myndigheters politikk for å begrense samenes bruk etc.

Faemunden sijte merker seg at departementet foreslår at det er nødvendig med en rettighetsavklaring innenfor det foreslåtte området. Dette er noe Faemunden sijte støtter og vil signalisere at vi vil fremme krav på de områder hvor dette ikke er klarlagt såfremt området ikke tillegges det samiske reinbeiteområdet. Faemunden sijte ser det som nødvendig at området innlemmes i det samiske reinbeiteområdet slik at reindriften kan samarbeide og løse eventuelle utfordringer som kan oppstå i tråd med det som har vært etablert praksis i reindriften i vårt område. Noe annet vil være nok et overtramp mot den samiske reindriften i Rørosområdet.

Det er også nødvendig å sikre reell medvirkning fra Faemunden sijte i arbeidet med utredningen slik at prosessen vil inneha legitimitet og sikre faglig kvalitet på utredningen.

For Faemunden sijte
Lars Aage Brandsfjell